

INNSPILL / KOMMENTARER TIL	Høringsutkast til demensplan 2020
DEPARTEMENT	Helse- og omsorgsdepartementet
V/ STATSRAÐ	Helse- og omsorgsminister Bent Høie
DAG OG DATO	Fredag 21.august 2015

4.1 Forebygging. Primærforebygging.

Her heter det at *genetisk disposisjon* er den nest viktigste faktoren til demens, etter alder. Savner noe om tilbud for tidlig diagnostisering for personer med demens i nær familie. Diagnosen er vanskelig å sette, men utviklingen går fort innen medisin, og tidlig diagnostisering kan være til stor hjelp i forebygging, planlegging og behandling.

4.2 Kunnskap og forebygging. Kompetanse i helse- og omsorgstjenestene

Det må komme på plass et system slik at Demensomsorgens og Eldreomsorgens ABC også når ut til vikarer og deltidsansatte. ABC-opplæringen må være et minimum for å kunne arbeide med demente. Kan en liten test (Multiple choice) utarbeides?

4.4 Fleksible og differensierte aktivitets- og avlastningstilbud.

Ble nysgjerrig på hvorfor de økonomiske rammene ikke er benyttet fullt ut? Hvilke kommuner har ikke satset?

Det legges vekt på at aktivitetstilbudet til demente skal legges opp etter *den enkeltes ønsker*. Dette må veies opp mot hvilke ressurser man har til rådighet. Skeptisk til slik det står i planen. Der viktigste er at det finnes tilbud for enhver smak slik som noe kulturelt, noe fysisk aktivitet, noe hjernetrim – men man bør være forsiktig med å legge vekt på tilbud ned

til den enkeltes ønsker. Det kan fort bli både dyrt og ineffektivt og samtidig skape for høye forventninger.

Avlastning.

I forlengelsen av pårørendegrupper og samtalegrupper kan man tenke seg flere lavterskeltilbud til pårørende. Telefonlister, e-postlister, Facebookgrupper. Man kan eksempelvis sette seg på en telefonliste om man er villig til å ta imot telefoner fra andre pårørende som trenger hjelp og oppbacking.

Litt generelt

Planen legger vekt på frivillighet og *ubrukte ressurser* i samfunnet.

Aktivitetsvenn og Inn-på-tunet- gårder er fine eksempler.

Planen har også flere andre gode eksempler, men ønsker å legge til noen flere:

- Samarbeid sykehjem – barnehage/skole. En slags utvidelse av «Livsglede for eldre».
- Samarbeid med leseombud – organisert gjennom bibliotekene.
- Muligheten til å ha kjæledyr på sykehjem.

Frivillige hundeeiere kan ta en del av lufteturen innom sykehjemmets demensavdeling.

- Amatører/pårørende/frivillige kan lese dikt, fortellinger evt synge viser – fra den tiden de eldre demente var yngre.

De kan gjøre små aktiviteter som å kasta (myk) ball i små grupper eller leke ulike varianter av «Kims lek» for å trene husken. Ta med bilder av emballasje, reklame eller av gamle filmstjerner, politikere og andre kjente personer fra den gang de demente var yngre. Ha en samtale rundt bildene. Det er svært viktig at de frivillige blir satt pris på. Et smil, bli ønsket velkommen og fortalt at innsatsen blir satt pris på er enkle ting de ansatte på sykehjem, politikere og andre kan gjøre i møte med frivillige. I tillegg kan frivillige få tilbud om å være med på julebord, turer, middager og andre arrangement som gjennomføres i kommunens/sykehjemmenes regi. Slik kan de frivillige få en påskjønnelse gjennom arbeidet de gjør og samtidig være en ressurs for pasientene under turen/aktiviteten.

Litt skuffende at det ikke er tenkt tilført friske midler til demensplanen, noe som må bety at organiseringen av alle ressurser rundt demente blir viktigere og viktigere i årene som kommer.

Vi etterlyser også en prioriteringsplan for denne demensplanen.